सुनिलस्मृति गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्डः ५ संख्याः १ मितिः २०७९।०३।०६

भाग-२

सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको फुसको छाना विस्थापन कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९

प्रस्तावनाः

सुनिलस्मृति गाउँपालिकाभित्र रहेका आर्थिक, सामाजिक वा शैक्षिक दृष्टिले पछाडि परेका महिला, दलित, आदिवासी जनजाति अल्पसङ्ख्यक, सीमान्तीकृत, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, किसान, श्रमिक, उत्पीडित तथा पिछडिएको क्षेत्रका नागरिक र आर्थिक रुपले बिपन्न खस आर्य घर परिवारलाई सामाजिक न्याय तथा

सुरक्षाको रूपमा जम्तापात वितरण गर्ने र गाउँपालिका भित्र फुसको छानो बिस्थापन गर्ने मुल उद्देश्यका साथ गाउँपालिकाले जस्तापाता वितरण गर्ने कार्यकम राखेको छ। सुनिल स्मृति गाउँपालिकालाई समृद्ध र समुन्त बनाउनका तथा विपन्न नागरिकलाई जस्तापाता वितरण कार्यक्रम सञ्चालन मार्फत जीवनस्तर सुधार गरी गाउँपालिकालाई समावेशी तथा समुन्तत बनाउदै जाने उद्देश्य गाउँपालिकाको रहेको छ। गरिब, असहाय, विस्थापित, द्वन्द पिडित, एकल महिला, विपत् बाट विस्थापित नागरिकको आवश्यक सुरक्षित घर नभएको र भएको घरपनि फुसको छानोले छाएको हुदाँ त्यस्ता नागरिकको पिडालाई संबोधन गर्दै समुदाय केन्द्रीत सामाजिक न्याय तथा सुरक्षाको कार्यक्रम रहेको जस्तापात वितरण कार्यक्रमलाई वैज्ञानिक मापदण्ड र विधि बनाई कार्यान्वयन गर्दा अझ बढि प्रभावकारी हुने देखी स्थानीय सरकार सञ्चलन ऐनको दफा ११ को उपदफा ७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सुनिलस्मृति गाउँकार्यपालिकाले यो कार्यविधि जारी गरेको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भिकः** (१) यो कार्यविधिको नाम "सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको फुसको छाना विस्थापन कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि कार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको मिति देखि लागू हुनेछ ।

२. **परिभाषाः** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमाः-

(क) "अध्यक्ष" भन्नाले गाउँपालिकाको अध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।

(ख) "असहाय" भन्नाले कसैको संरक्षण नभएका र आम्दानीको कुनै स्थायी स्रोत नभएको व्यक्ति वा परिवार सम्झनु पर्नेछ ।

(ग) "उपाध्यक्ष" भन्नाले सुनिलस्मृति गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष लाई सम्झनु पर्दछ ।

(घ) कार्यक्रम भन्नाले फुसको छानो विस्थापन कार्यक्रमलाई सम्झनु पर्ने छ।

(ङ) "कार्यपालिका" भन्नाले गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिका सम्झनुपर्छ ।

(च) "कार्यालय"भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय सम्झनु पर्छ र सो शब्दले गाउँपालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालय, सेवा केन्द्र, विषयगत शाखा वा निकाय समेतलाई बुझाउने छ ।

(छ) "गरिब" भन्नाले दैनिक जिविकोपार्जन गर्नको लागि कुनै आम्दानीको स्रोत नभए, बेरोजगार व्यक्ति वा परिवारलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ज) "जस्तापता" भन्नाले प्रविधिक इस्टिमेट तथा लागत अनुमानमा उल्लेखित मापदण्डको जस्तापाता र प्नेन सिट समेतलाई जनाउँछ ।

(झ) "द्वन्द पिडित" भन्नाले विभिन्न समयमा भएका द्वन्दले

घरबार विहिन भई हाल सामान्य फुसको छाना भएको आवसमा बसोवास गर्ने व्यक्ति वा परिवार सम्झनु पर्दछ ।

(ञ) "प्रकोप पिडित" भन्नाले बाढी पहिरो, भुकम्प, आगोलागी जस्ता विपद्घाट विस्थापित भई आफ्नो मौलिक थाकथलो छोडि अस्थायी फुसको छानो वा यस्तै प्रकारको सामग्रीले घर बनाई बसेको व्यक्ति वा परिवार सम्झनु पर्दछ ।

(ट) "प्रमूख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ वमोजिम गाउँपालिका प्रशासकीय कार्य गर्न नेपाल सरकारबाट खटिएकको अधिकृत कर्मचारी सम्झनु पर्छ ।

(ठ) "लाभको पद" भन्नाले कुनै सरकारी वा संगठित गैरसरकारी निकायमा कामकाज गरी तलब सुविधा लिएको व्यक्ति वा त्यस्तो निकायको निर्णय गर्ने तहमा रहेको व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।

(ड) "लाभग्राही" भन्नाले सुनिल स्मृति गाउँपालिकाबाट फुसको छानो विस्थापन गर्ने कार्यक्रममा यसै कार्यविधि वमोजिम जस्तापाता प्राप्त गर्ने वा साँझेदारीमा सहभागि गाउँपालिका भित्र स्थायी बसोबास भएका गरिब, असहाय, विस्थापित, द्वन्द पिडित आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक रूपमा पछाडि परेका व्यक्ति वा परिवारलाई

सम्झनु पर्दछ ।

(ढ) "वडा अध्यक्ष" भन्नाले सुनिलस्मृति गाउँपालिकाको वडाको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्दछ ।

३. **गाउँपालिकाले कार्यक्रम सञ्चालन गर्नेः** (१) गाउँपालिका भित्र फुसको तथा फुसको छाना विस्थापन गर्न गाउँपालिकाले वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट व्यवस्थापन गर्न सक्नेछ।

(२) गाउँपालिकाले उपदफा (१) अनुसारको कार्यक्रम देहायको व्यवस्था बमोजिम सञ्चालन गर्न सक्नेछः

(क) गाउँपालिकाको नियमित बजेटबाट विनियोजन गरेर,

(ख) नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने बिशेष अनुदानको कार्यक्रममा प्रस्ताव गरेर

(ग) गाउँपालिकाबाट विशेष वर्गको लागि सञ्चालन हुने लक्षित कार्यक्रममा व्यवस्था गरेर,

(घ) गाउँपालिकाबाट गैर सरकारी संस्थासँग साझेदारी कार्यक्रम सञ्चालन गरेर,

(ङ) स्थानीय उपभोगतासँग लागत साझेदारी गरेर,

(३) उपदफा (१) बमोजिम स्वीकृत भएको कार्यक्रम अनुसार सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम वार्षिक खरिद योजना अनुसार गुणस्तरीय जस्तापाता खरिद गरी वा लागत साँझेदारीमा निश्चित रकम प्राथमिकताको आधारमा लाभग्राहीको छनौट गरी वितरणको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(४) गाउँपालिकाले सम्भावित लाभग्राहीले गर्न सक्ने लागत साझेदारी तथा अन्य निकायबाट हुने साझेदारीको आधारमा लाभग्राही समूदायको समूहलाई कार्यक्रममा सहभागिता गराउन सक्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम कार्यक्रममा सहभागिता जनाउने प्रकृया र भुक्तानी प्रक्रिया प्रचलित आर्थिक कार्यविधि कानून अनुसारको हुनेछ ।

४. **प्राथमिकताको आधारमा लाभग्राही छनोट गर्नुपर्नेः** (१) गाउँपालिकाले कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा लक्षित समुदायको छनोट देहायको प्राथमिकताको आधारमा गर्नु पर्नेछ ।

(क) प्राकृतिक तथा अन्य विपद्ले घरबार विहिन भएको व्यक्ति वा परिवार,

(ख) गाउँपालिकाभित्र अपाङ्ग घरमूली भएको व्यक्ति वा परिवार,

(ग) गाउँपालिका भित्र पहिचान भएका विपन्न, गरिव घर तथा परिवार,

(घ) परिवारमा संरक्षक नभएको असाहाय, ज्येष्ठ नागरिक, महिला तथा बालबालिका भएको परिवार,

(ङ) गाउँपालिका भित्र स्थायी बसोबास भएका एकल महिला भएको घर तथा परिवार,

(च) आर्थिक, सामाजिक र साँस्कृतिक पक्षबाट पछाडि परेका दलित, आदिवासी जनजाति तथा अल्पसंख्य समूदाय र

(छ) गाउँपालिकाभित्र खर तथा अन्य अन्य यस्तै सामग्रीले छाना निर्माण गरी बसेको घर तथा परिवार,

(२) कार्यालयले उपदफा (१) बमोजिमको प्राथमिकताको आधारमा क्रमश गाउँपालिका भित्रका लाभग्राहीलाई यस कार्यक्रममा समावेश गर्नु पर्नेछ ।

५. लाभग्राही समूहमा सहभागी हुन नसक्नेः गाउँपालिकाकाले वितरण गर्ने जस्तापाता तथा फुसको छाना विस्थापन कार्यक्रमा देहायका व्यक्ति वा परिवार लाभग्राही समूहमा सहभागी हुन सक्ने छैन्नः

(क) गाउँपालिकाभित्र एक भन्दा बढि घर रहेको र कम्तिमा एक घर फुसको छाना विस्थापन भएको परिवार,

(ख) घर खरले र गोठ तथा भण्डारण घर जस्तापाता वा ढुङ्गाले छाएका परिवार,

(ग) जस्तापाता पाउन तथा लाभग्राही समूहमा सहभागिता जनाउन छुट्टीएको व्यक्ति वा परिवार,

(घ) लाभको पद लिएका (सरकारी वा गैर सरकारी संघ संस्थामा) व्यक्ति वा परिवार

(ङ) एक भन्दा वढी घर जिल्ला भित्र वा बाहिर समेत भएका व्यक्ति तथा परिवार,

(च) गाउँपालिकाभित्र कम्तिमा एक घर पक्कि घर भएको व्यक्ति तथा परिवार,

(छ) वडा कार्यालयबाट लाभग्राहीको रूपमा सिफारिश नभएको घर तथा परिवार ।

६. वडा कार्यालयले विवरण तयार गर्नुपर्नेः प्रत्यक वडा कार्यालयले आफ्नो वडा भित्रका लाभग्राहीको देहायको विवरण तयार गर्नु पर्नेछ ।

(क) वडा भित्र रहेका जम्मा लाभग्राहीको संख्या,

(ख) आफ्नो वडाभित्र लाभग्राहीको प्राथमिकताको सूचि,

(ग) साझेदारी गरी कार्यक्रम सहभागिता जनाउन सक्ने सम्भावित लाभग्राहीको संख्या,

(घ) गैर सरकारी संस्थाको साझेदारीमा कार्यक्रममा सहभागिता गराउन सकिने लाभग्राहीको संख्या,

(ङ) लाभग्राहीको अन्य आवश्यक विवरण,

७. लाभग्राहीले कार्यक्रममा सहभागिता जनाउन सक्नेः

(१) लाभग्राहीले वडा कार्यालय मार्फत फुसको छानो विस्थापन कार्यक्रममा सहभागि हुन फुसको छानो वा यस्तै सामग्रीले निर्माण भएको घरको छानाको फोटो, नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि सहित निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) वडा कार्यालयले वडामा प्राप्त निवेदनको आधारमा प्राथमिकीकरण गरी गाउँपालिकामा सिफारिस गर्नु पर्नेछ। प्राप्त सूचिको बमोजिम गाउँपालिकाले एकीकृत विवरण तयार गर्नु पर्नेछ ।

(३) गाउँपालिकाले उपदफा (२) बमोजिमको एकीतृत विवरण सहितको सूची सबैको जानकारीको लागि वेभसाईटमा प्रकाशन गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम कार्यक्रममा सहभागिता जनाउने उपदफा (३) बमोजिमका लाभग्राही घर तथा परिवारले अनुसूचि—१मा तोकिएको ढाँचामा कवुलियतनामा गर्नु पर्नेछ ।

(५) लागत साझेदारी वा लाभग्राही उपभोक्ताको समूहबाट कार्यक्रममा सहभागि हुने समूदायलाई तोकिएको खरिद प्रकृया अनुसार लगत स्टिमेट गरी सम्झौताको आधारमा कार्यक्रममा सहभागिता गराइनेछ ।

(६) यस कार्यक्रमका लागि गाउँपालिकाले व्यहोर्ने अनुदानको हिस्ता गाउँकार्यपालिकाले तोके बमोजिमको हुनेछ ।

(७) लागत अनुमान अनुसारको जस्तापाता काठ किला तार लगायत अन्य सामग्री वापत लाग्ने अनदान वाहेकको थप रकम स्वयं लाभग्राहीले व्यहोर्नु पर्ने छ।

(८) लाभग्राहीले लागत अनुमानमा तोकिएको मापदण्ड अनुसारको जस्तापाता स्वयंले खरिद गरी घर छाउनु पर्ने छ। कार्यसम्पन्न भए पश्चात प्राविधिक मूल्यांकनका आधारमा मात्र गाउँपालिकावाट प्राप्त हुने अनुदानको भुक्तानी गरिनेछ।

८. अनाधिकृत प्राप्त गर्न तथा दुरुपयोग गर्न नहुनेः (१) लाभग्राहीले कार्यालयबाट प्राप्त जस्तापाता अनाधिकृत रूपमा प्रयोग गरेमा, बेचविखन गरेमा त्यस्ता लाभग्राहीलाई

गाउँपालिकाबाट सञ्चालन हुने यस्तै प्रकृतिका सामाजिक सुरक्षाको कार्यक्रममा सहभागिता गराइने छैन।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गाउँपालिकाबाट प्राप्त गरेको जस्तापात अनाधिकृत प्रयोग तथा बेचविखन गरेमा त्यस्तो जस्तापाता खरिद मूल्य बराबरको रकम गाउँपालिकाले सरकारी बाँकी सरह असूलउपर गर्नेछ।

९. गाउँपालिकास्तरीय निर्देशक समिति रहनेः (१) गाउँपालिकाभित्र रहेका लाभग्राही पहिचान, प्राथमिकिरण गर्न तथा जस्तापाता वितरण र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न देहाय बमोजिमको निर्देशक समिति रहने छः

(क) गाउँपालिकाको अध्यक्षः संयोजक

(ख) गाउँपालिकाको उपाध्यक्षः सदस्य

(ग) कार्यपालिकाले तोकेको दुईजना कार्यपालिका सदस्यः सदस्य

(घ) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतः सदस्य

(ङ) पूर्वाधार शाखा प्रमुखः सदस्य

(च) योजना शाखा प्रमुखः सदस्य सचिव

(२) संयोजकले आवश्यकता अनुसार साझेदारी गर्ने निकाय, गैर सरकारी संस्था तथा शाखा प्रमुखलाई समितिमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ,

(३) समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) गाउँपालिकाभित्र रहेका सम्भावित लाभग्राहीको संख्या पहिचान गर्ने,

(ख) कार्यक्रम सञ्चालनमा स्रोतको खोजी गर्ने तथा साझेदारीको ढाँचा पहिचान गर्ने,

(ग) कार्यक्रमबाट लाभ प्राप्त गर्ने सेवाग्राहीको प्राथमिकिरण गर्न सहयोग गर्ने,

१०. **वडास्तरीय सहजिकरण तथा अनुमगमन समितिः** (१) वडाभित्र रहेका लाभग्राही पहिचान, प्राथमिकिरण गर्न तथा जस्तापाता वितरण र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न देहाय बमोजिमको वडास्तरीय सहजीकरण तथा अनुगमन समिति रहनेछः

(क) वडा अध्यक्षः संयोजक

(ख) वडा समितिका सवै सदस्यः सदस्य

(ग) वडा सचिवः सदस्य

(घ) वडामा रहेको वा वडाको जिम्मेवारी भएको प्राविधिक कर्मचारीः सदस्य सचिव

(२) संयोजकले आवश्यकता अनुसार वडामा साझेदारी गर्ने निकाय, गैर सरकारी संस्था तथा अन्य कर्मचारीलाई समितिमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ,

(३) समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) वडाभित्र रहेका सम्भावित लाभग्राहीको संख्या पहिचान गर्ने,

(ख) वडामा कार्यक्रम सञ्चालनको लागि साझेदारको पहिचान गर्ने,

(ग) वडाभित्र रहेकाको लाभग्राही प्राथमिकिरण गर्ने,

(घ) वडाभित्र रहेका लाभग्राहीको प्राथमिकताको आधारमा जस्तापाता प्राप्त गर्न गाउँपालिकामा सिफारिश गर्ने

(ङ) आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकाबाट प्राप्त जस्तापाता वडामा वितरण गर्न सहजीकरण गर्ने,

(च) वडामा वितरण भएको जस्तापाताको लाभग्राही तथा परिमाणको विवरण राख्ने,

(छ) वितरण भएको जस्तापाताको प्रतिवेदन गाउँपालिकामा नियमित रूपमा गर्ने,

(ज) वितरण हुने जस्तापाताको दुरूपयोग रोक्ने तथा प्रभावकारी रूपमा कार्यक्रमको सञ्चालन गर्न सहजिकरण तथा अनुगमान गर्ने,

११. **विपद्को समयमा अन्य कोषबाट रकम विनियोजन गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सकिनेः** गाउँपालिका हुने कुनै प्रकृतिक विपद्को समयमा विपद् पिडित समूदायलाई तत्काल राहत उपलब्ध गराउनु पर्ने भएमा गाउँपालिकमा रहेको अन्य राहतकोषको रकमबाट जस्ता खरिद गरी यस कार्यविधिको प्राथमिकता र मापदण्डको आधारमा वितरण गर्न सकिनेछ ।

१२. एकीकृत अभिलेख तयार गरी सार्वजनिक गर्नुपर्नेः गाउँपालिकाबाट कार्यक्रममा सहभागि भई अनुदान प्राप्त गर्ने लाभग्राहीको विवरण अनुसूचि २ अनुसार गाउँपालिकाले वार्षिक रूपमा तयार गर्नुपर्नेछ ।

१३. थपघट र हेरफेरः यस कार्यविधिको कार्यान्वयनको क्रममा कुनै बाधा अवरोध र अस्पष्टता भएमा त्यस्तो बाधा अड्चन फुकाउने प्रयोजनका लागि कार्यपालिकाले यस कार्यविधिमा आवश्यकता अनुसार ब्याख्या, थपघट, संसोधन वा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

अनुसूचि-१
कवुलियतनामा

सुनिलस्मृति गाउँपालिका, वडा कार्यालय, वडा नं. ....(जसलाई यसपछि प्रथम पक्ष भनिनेछ) र सुनिल स्मृति गाउँपालिका, वडा नं..... टोल / बस्ती / गाउँ..... वस्ने श्री ..... (जसलाई यस पछि दोखो पक्ष भनिनेछ) दुबै बीच निम्न शर्तहरुको पूर्ण पालन गर्ने गरी दुबै पक्ष मन्जुर भई यो कवुलियतनामा पत्रमा सही गरी दियौं, लियौ ।

(क) दोस्रो पक्षले वडा कार्यालयमा आफु यस कार्यक्रममा सहभागी भई अनुदान सहायता प्राप्त गर्नु पर्ने कारण सहित घरको छानाको फोटो, नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि संलग्न राखि लागत साँझेदारिका आधारमा कार्यक्रममा सहभागि हुन निवेदन दिनु पर्नेछ।

(ख) पहिलो पक्षले दोस्रो पक्षलाई लागत अनुमानको विवरण उपलव्ध गराउनु पर्नेछ। लागत अनुमानमा उल्लेख भए वमोजिम कम्तिमा ०.३८ mm को रंगिन जस्तापाता र धुरीको हकमा सादा प्लेन जस्ता पाताको प्रयोग दोस्रो पक्षले गर्नु पर्नेछ।

(ग) पहिलो पक्षले दोस्रो पक्षलाई लागि एक घरको लागिमात्र जस्तापाता छाउने गरी कार्यपालिकाले तोके वमोजिम निश्चित रकम उपलब्ध गराउने छ। यदि कुनै जालसाझी गरी झुटा विवरण पेश गरि कार्यक्रमको अनुचित लाभ

लिएको प्रमाणित हुन आएमा गाउँपालिकाको अनुदान सहयोग सरकारी वाँकि सरह असुलउपर गरिनेछ।

(घ) दोस्रो पक्षले २०७९ असार २० गते सम्म घर छाउने कार्य सम्पन्न गरी प्राविधिक जाँच गराई भुक्तानीका लागि विल भरपाई सहित गाउँपालिकामा फाइल पेश गरि सक्नु पर्नेछ। म्याद नाघी प्राप्त हुने फाइल उपर कुनै कारवाही नहुने र पहिलो पक्ष भुक्तानीका लागि जिम्मेवार हुने छैन।

(ङ) कार्यालयबाट प्राप्त गर्ने नगद सहायता वाहेकको लागत अनुमान अनुसारको वाँकी रकम स्वयं लाभग्राहीले व्यहोर्नु पर्ने छ।

<u>उल्लिखित बमोजिम गर्न गराउन हामी दुवै पक्ष मञ्जुर छौ ।</u>

बुझिलिने घरमूली तथा व्यक्तिको नामः	**बुझाउने वडा कार्यालयको प्रतिनिधिको नामः**
हस्ताक्षरः	हस्ताक्षर तथा छाप

अनुसूचि-२
जस्तापाता वितरण सम्बन्धी अभिलेख फारम
सुनिलस्मृति गाउँपालिका, रोल्पा

वडा नं. ..... आर्थिक वर्ष २०....।...२०

क्र.स.	मिति	लाभग्राही नाम	घरको आकर (वर्ग फिट)	लागत अनुमानको रकम	गाउँपालिकाको अनुदान रकम	लाभग्राहीले व्यहोर्ने रकम	कैफियत
१.							
२.							
३.							
४.							

प्रमाणित गर्नेको हस्ताक्षरः

मितिः

आज्ञाले
(दिनेश पौडेल)
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत